

Є.М. Осауленко

## ЯПОНСЬКЕ ЗІБРАННЯ МУЗЕЮ ХАНЕНКІВ

ЯПОНІЯ – одна з найбільш знаних і привабливих для європейського глядача країн Сходу. Найзначніше зібрання японського мистецтва в Україні зберігає київський Музей мистецтв імені Богдана та Варвари Ханенків, у новій постійній експозиції якого цій колекції відведено окремий – “синій” – зал.

Представлені в залі речі походять із приватного зібрання засновника музею Богдана Ханенка, а також із різних приватних колекцій. Деякі експонати було передано музеєві з фондів інших музеїв колишнього Радянського Союзу.

Японське мистецтво кінця XV – середини XIX століття важливе не лише саме по собі – воно склало вагомий вплив на новаторські пошуки європейських митців межі XIX–XX століть. Едуард Мане, Едгар Дега, Джеймс Уїтлер, Вінсент Ван Гог, Обрі Бердслей – всі вони надихалися досвідом японських гравюр-дереворитів “укійо-е” XVII–XIX століть.

Експозиція залу дає гідне уявлення про розвиток цього визначного виду далекосхідного мистецтва. Суто декоративні ранні аркуші школи Торії межі XVII–XVIII ст. змінюють повні витончені краси естампи доби Танула, середини – кінця XVIII ст. Засобом для розкриття ліричного, поетичного настрою



Невідомий майстер.  
Школа Кага. Цуба із зображенням геральдичних знаків “мої”. XVI ст.  
Залізо, бронза.



Сотен Сохеїсі.  
Кін. XVII – поч. XVIII ст.  
Цуба із зображенням даоських безсмертних.  
Залізо.



Гьо Ккосай (працював у 1830–1867 рр.). Нецке “обряд вигнання чортів під час свята сецубун”.  
Слонова кістка.

в японській гравюрі стають побутові сцени – насамперед сцени за участю молодих дівчат і жінок. Улюбленими темами майстрів “укійо-е” доби розквіту – як-от Торії Кійонага, Корюсяя, Тьобунсяя Ейсі – стають сцени побуту “веселих кварталів”, а їхніми героїнями – куртизанки.

Пізній період розвитку японської гравюрі демонструє суперечливу ситуацію: зовнішньо ефектні, але позбавлені глибокого змісту роботи численних майстрів школи Утагава з’являються водночас із натхненними аркушами Андо Хіросіге та Кацусіка Хокусая, які відкрили для глядача часом величну, а часом ліричну красу національного пейзажу.

Не менший інтерес самих різних відвідувачів викликає експозиція декоративного мистецтва, представлена у двох великих вітринах залу. В одній з них привертають увагу виконані з величезною майстерністю і гумором фігурні брелоки-противаги “нецке”, які дозволяли японцям старих часів носити речі підвішеними до поясу. Інша вітрина демонструє унікальне за своїм обсягом та художньою вартістю зібрання “цуба” – художньо оформлених гард японських мечів, яке Богдан Ханенко придбав у 1912 році на відомому аукціоні Отелю Друо в Парижі.